

35
Den 9. oktober 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Den norske front i etterkrigspolitikken.

Mange norske kvinner og menn som var politisk passive før 9. april og som av den grunn ikke kan fri seg for følelsen av en viss medskyld i det som hendte oss, er nå kommet med i heimefrontens kamp og arbeid. Slik er det blitt vakt til politisk ansvar, og mange av dem er bestemt på å bli politisk aktive også når landet er fritt igjen.

Ingen beslutning kan være mer respektabel, men menn alle har tenkt på at der er en vesentlig forskjell mellom politikk idag og etterpå? Heimenorsk politikk innebærer idag ingen direkte berøring med eller innvirkning på landets styre og stell, alt det ligger i okkupasjonsmaktens og dens hjelpes res hender. "Politikk" i egentlig forstand kan bare foregå indirekte og mest i form av en spesiell slags opposisjon, den aktive og passive motstand. Selve situasjonen har gjort denne motstand og arbeidet med den til en viktig og betydningsfull gjerning. I "front"-begrepet slik vi kjenner det idag, ligger at hele folkets og landets vel avhenger av motstanden på ethvert punkt og til enhver tid. Etter krigen kommer politikken imidlertid igjen til å ta sikte på landets styre i et tusenfoldig detaljert hverdagsarbeid, enten som regjerings eller forvaltningsarbeid eller som arbeid for å forberede eller påvirke dette (partier, Storting, organisasjoner, interessegrupper, presse, o.s.v.) Det karakteristiske er her m.a.o.: 1. Det konkrete daglige detalj-arbeid, og 2. Brytningen og kampen om sakene og deres behandling og løsning. Ofte er denne kamp ikke av prinsipiell art, men diktert av mer eller mindre "tilfeldige" interesser og oppfatninger, en avveining av ulike løsninger som alle er mulige.

Mange av frontfolkene vil utvilsomt være ypperlig skikket for denne den normale politikks hverdagskamp. Noen av dem har stått midt oppe i den før. Andre, forhåpentlig mange, vil gå inn som nybegynnere og finne seg til rette. Men vi må regne med at mange, som kanskje nærmer seg den, fort vil bli skuffet og trekke seg tilbake. Det kan være fare for at deres ønske om å gå aktivt inn slår om i desillusjonert passivitet som i mellomkrigstiden. På den måten vil mange gode menn og kvinner, som kunne hatt et ord å si i samfundet livsspørsmål, kanskje søke tilflukt i sin private yrkesgjerning (som er viktig nok i og for seg) og overlate det andre til folk som driver politikk som spesialitet.

En slik utvikling ville være meget beklagelig. Før vi vet ordet av det, kunne den føre oss, eller de fleste av oss, tilbake til den færlige likegladhet overfor politikken, som er det fullmodne demokratis kanskje største svakhet og verste fiende. I det store er den uten tvil en av røttene til denne verdenskrig, i det små til vår egen vanskelighet i krigen. Et sunt, kraftig demokrati krever at alle byggende krefter i samfundet tar del i det som skjer, ikke bare passivt lar det skje. I den forstand har okkupasjonstiden skapt de indre forutsetninger for en fornyelse av vårt norske folkestyre.

Det står til hver enkelt av oss å sørge for at denne levende og tildels nyvakte interesse for samfundsspørsmål ikke blir forspilt. Passer vi på å bevare den, er mulighetene til stede for et rikere samfundsliv enn noensinne

Nyhhetene fra 2. til og med 7. oktober.

Italia: Etter erobringen av Napoli, har 5. arme fortsatt framrykkingen nordover. Lørdag ble meldt at byen Aversa, nord for Napoli var erobret. På høyre fløy har amerikanerne inntatt det viktige jernbaneknutepunkt Benevento. 8. arme har erobret byene San Severo og Larino, likesom at byen Termoli ble inntatt ved at tropper av 8. arme ble sendt sjøveien. Kampene står nå om den såkalte Volturno-linjen langs elva Volturno, hvor tyskerne har laget en rekke befestede stillinger. Amerikanerne har gått over elva og tilintetgjør den ene tyske stilling etter den andre. I det østlige Italia foregår kampene langs elva Piserno, vest for Termoli. Operasjonene hindres en del av høstregnet, som nå er satt inn. Det allierte flyvåpen er knusende overlegent i Italia og understøtter troppenes operasjoner, samtidig med at forbindelseslinjer og knutepunkter, som er viktige for tyskerne, stadig blir utsatt for ødeleggende angrep. Flygende festninger rettet onsdag et kraftig angrep mot jernbanetomter i Bologna. Dette er det kraftigste angrep som har vært foretatt mot denne byen, som er så viktig for tyskernes forsyninger i Italia, idet alle forsyninger av betydning går gjennom Bologna. De flygende festninger gikk til angrep i 4 bølger og møtte hård motstand. At tyskerne tillegger denne byen så stor betydning, kan man forstå når man hører at de tyske jagerfly fløy innenfor rammen av luftvernets ild med fare for å bli nedskutt. Samtidig ble forbindelseslinjer mellom Napoli og Roma og flyplasser i Midt-Italia bombet. 150 lastebiler ble ødelagt på veiene. Under alle disse operasjoner ble 15 tyske fly nedskutt mot tapet av 6 allierte fly. Man har nå funnet i alt 337 ødelagte tyske fly på flyplasser i Sør-Italia. Torsdag ble byen Mestre, nord for Venezia, ved bunnen av Adriaterhavet, kraftig angrepet av flygende festninger. Mestre er et meget viktig vei- og jernbaneknutepunkt for all trafikk nordover til Tyskland og framfor alt østover mot Østerrike, Ungarn og Jugoslavia og Dalmatiakysten. Ved Termoli er 82 tyske lastebiler ødelagt. En britisk u-båt har senket 6 tyske skip i Middelhavet, og en annen u-båt har bombardert et jernverk på Kreta. Fly fra Midt-Østen har foretatt en rekke kraftige angrep på tyske flyplasser på Kreta, Cyros og ved Aten i Hellas. På øya Cos raser der heftige kamper, etterat tyskerne har besatt en del viktige stillinger på øya. Et kommunike fra de frie franske styrker på Korsika meldte onsdag at kampene om øya nå var avsluttet, 3 uker etterat franskmennene gikk i land. De har hatt små tap, men har tatt et stort bytte. Jugoslaviske friskarere fortsetter framgangen. Tyskerne forsøkte med panservogner å trenge igjennom mellom Fiume og Trieste, men ble drevet tilbake etter å ha mistet 10 panservogner. Friskarene tapte 4. Friskarene behersker de fleste av øyene utenfor Dalmatia og alle høydedragene innenfor kysten. Tyskerne, som holder kysten av Adriaterhavet, er spredt over et stort område og er i en meget vanskelig stilling.

Sovjetsamveldet: Russerne fortsetter presset mot de tyske stillinger langs hele fronten. De har rykket videre fram i Hvite-Russland og har befridd 320 bebodde strøk mellom Mogilew og Gomel. Også i området ved Vitebsk er der harde kamper i gang, og byen Klyastitsi er erobret. I området mellom Zaporoshe og Melitopol har der rast et stort slag. I løpet av en dag ble 79 tyske tanks og 59 fly ødelagt i dette avsnitt. Bak de tyske linjer i Gomel har russiske friskarere avsporet 30 tog og sprengt 12 store bruer i luften. Forøvrig benytter nå russerne tiden til å føre fram mere materiell og sette sine forbindelseslinjer i orden til den forestående vinteroffensiv. Bygninger og bondegårder i Smolensk-området blir nå gjenoppbygget.

Cordell Hull skal reise til Moskva for å delta i 3-maktskonferansen.

folk til å passe på seg. Hertil kommer førergarden. Den omfatter ca. 100 mann. Dette vaktholdet koster mellom kr. 70.-100.000 pr. måned. 3-årsdagen for Quislings maktvertakelse ble feiret under meget dystre forhold. En har ennå i friskt minne festdagen ifjor, som ble ødelagt av engelske Mosquito-fly, som da var ute på sin verdenspremiere. Forøvrig har dette siste året vært preget av utmeldelser. Man kan nevne navn som biskop Zwilgmeyer, ekspedisjonssjef Nordvik, finansminister Sandberg og mange flere. Den ene korrupsjonsskandale etter den andre er kommet på folkemunne, og i den siste tid er der blandt NS's medlemmer sivet ut meldinger om krig på kniven innen partiets topper. En har således ventet at 5 ministre ville komme til å forlate NS-regjeringen. Foreløpig er dette ikke skjedd, da tyskerne har bestemt seg for at regjeringen inntil videre skal seile videre med 5 lik i lasten.

Blandt tyskerne i Norge brer pessimismen seg mere og mere. Denne voksende pessimisme søker en å bekjempe med en flom av plaketer. Det er typisk tysk.

Den 6. september ved 22,30 tiden om kvelden hørtes der et voldsomt drønn over storedeiler av Sørlandskysten. Tyskerne besatte straks telefon og telegraf i Kristiansand, og all båttrafikk ble stanset. I de følgende dager drev en mengde lik og hestekadavre i land. En tysk troppebåt befant seg på det tidspunkt i nærheten av Farsund, men noen nærmere enkeltheter har en ikke. -----

Representanter for den amerikanske presse har vært om bord på et norsk tankskip i New York. Skipet har krysset Atlanteren 75 ganger og har ført viktige og verdifulle bensinlaster over havet uten tap eller skade. Amerikanerne kaller skipet for "verdensmester i Verdenskrig nr. 2".

På en amerikansk pressekongress ble der sendt en hilsen til den illegale presse i de okkuperte land med beundring og tak for deres innsats i kampen for friheten.

Den 9. oktober blir der over hele Amerika holdt store festligheter i anledning av Leiv Eirikssønsdagen. Minnedagen blir nyttet til å hylde Norge og dets innsats i krigen. -----

Teaterdirektoratet tvang i gjennom at naziskuespillerinnen Hilda Fredriksen skulle spille med i "Hedda Gabler" på Det Nye Teater. Imidlertid kom der så mange anonyme brev med trusler om boikottelse av stykket, at direktoratet så seg nødsaget til å trekke tilbake Hilda Fredriksens gjesterolle. -----

FLYGERNE VÅRE SLÅR FRA SEG.

Skyter ned tyske fly fort vekk. - Er daglig med - beundret av engelskmenn og fryktet av tyskere.

Norske flygere har forlengst skaffet seg et godt navn og rykte i England - og respekt i Tyskland. De er stadig på farten, natt og dag. Enten eskorterer de bombefly eller de deltar selvstendig i de daglige "sweep" over fiendeland - eller de er selv bombeflygere og deltar i de store raids over Tyskland, således har de gjentatte ganger vært over Berlin. Og flere av dem sier at det er en tilfredsstillelse for dem å kunne betale tyskerne tilbake for Kristiansund, Molde Steinkjær, Bods, Elverum og de andre stedene. Og hvem forstår ikke det!

NORSKE FLYGERE av Sigmund Skard.

Kringom vide verda har vi fare	Gjennom natta fram var fylking jagar.
berre fuglen fylgjer våre spor.	Som eit lyn frå himlen skal vi slå.
Men i sveiter skal vi bera svaret	Over skodda ser vi, når det dagar,
på ei stormsky til den norske jord.	Norge fritt som før bak fjella blå.
Kvar mann giv akt!	Kvar mann slå til!
Kvar vilje på vakt!	Vi veit kva vi vil.
Propellarne syng opp til fest:	Di framtid er trygg i vår hand,
Storm frå vest,	fedreland.

Harriman, som også skal dit, er nå i London. Fra England møter bl.a. Anthony Eden.

Vestfronten: Luftkrigen mot Tyskland har i denne uke tiltatt. München har vært kraftig angrepet i 2 storangrep, det ene foretatt av flygende festninger fra baser i Nord-Afrika, og noen timer etter ble byen atter bombet av tunge britiske fly fra baser i England. Messerschmidt-fabrikkerne i Wiener Neustadt, 40 km. sør for Wien, ble natt til lørdag kraftig angrepet av fly fra Midt-Østen. Natt til mandag var industribyen Kassel i Vest-Tyskland målet for det britiske flyvåpen. Byen har store maskin- og våpenfabrikker, og der ble forvoldt svære skader. Spesielt ble Heinkel-flyfabrikkene sterkt raponert. Et ammunisjonslager ble sprengt i luften, og der hvor det hadde stått, var der bare et krater igjen på 100 m. bredde. 1500 tonn bomber ble kastet over byen i løpet av en halv time. Mandag morgen ble Frankfurt am Main angrepet av flygende festninger. 19 tyske jagere ble nedskutt uten egne tap. Bare noen få timer etter ble byen påny kraftig angrepet, denne gang av det britiske flyvåpen, som foretok det kraftigste angrep hittil på denne byen. Foruten disse storangrep mot tyske industribyer har det allierte flyvåpen uten stans bombet flyplasser og jernbanemål i det okkuperte Vest-Europa. Jernbanetrafikken i Frankrike er bragt i forvirring på grunn av svære skader på 9 viktige knutepunkter.

Stillehavet: Den japanske base Finchhafen på New Guinea er inntatt av australske tropper. Sterke avdelinger av den amerikanske Stillehavsflåte gikk tirsdag til angrep på øya Wake. Nærmere enkeltheter fra operasjonene mangler.

Nyhетene, den 8. oktober 1943.

Sovjetsamveldet: Russerne har opprettet bruhoder på vestbredden av Dnjepr, nord og s.s. for Kiew og s.-ø. for Kremenshug. Tyske motangrep er blitt slått tilbake, og russerne utvider sitt grep på vestsiden av elva. På Midt-fronten har russerne inntatt jernbaneknutepunktet Nevel og sørøst for Leningrad jernbaneknutepunktet Kiritsji etter harde kamper. På den sydlige del av fronten er nå alle byer og landsbyer på Taman-halvøya befridd.

Vestfronten: Flygende festninger angrep Bremen i dag. Hovedmålet for de britiske angrepene i natt var Stuttgart. Andre britiske fly bombet Friedrichshafen, München og andre mål i Tyskland. Det ble også lagt ut miner i fiendtlige farvann. I går ødela britiske fly 2 små tyske skip og et tysk jagerfly ved den hollandske kyst. 2 tyske fly til ble skutt ned over Biskaya-bukta.

Italia: Den 5. arme har inntatt Capua, en tysk nøkkelstilling på Volturno-linjen, nord for Napoli. På høyre fløy har 8. arme forbedret sine stillinger i Termoli-området etter å ha slått tilbake tyske angrep med tanks og infanteri.

I den østlige del av Middelhavet er et tysk forsøk på å sette tropper i land på øya Sumy blitt slått tilbake med store tap for fienden. Tyske flyplasser på Rhodos og Kreta og mål i Hellas er igjen blitt angrepet av allierte fly. Lette allierte flåtestyrker har tilintetgjort en fiendtlig konvoi og eskorteskip i Egeerhavet.

Norgesnytt: Om aksjonen utenfor Bodø kan nå gis nærmere opplysninger. Allierte bombefly hadde 12 treff på i alt 8 store lasteskip, mellom 3- og 8000 tonn, deriblandt en stor tankbåt på 8000 tonn. Flyene kom fra et amerikansk hangarskip. Det er første gang et amerikansk hangarskip har operert på disse kanter. Amerikanerne tapte 3 fly. Destroyere og kryssere fra den amerikanske marine deltok også i angrepet. Motstanden var liten. 2 fiendtlige fly ble skutt ned.

For noen dager siden foretok politiet i Oslo en rassa hos ministrene Blehr og Irgens. Fra det bevegede førermøte på slottet er der nå sivet ut så meget at en kan danne seg en mening om hva der er skjedd. Terboven sa regjeringens medlemmer en kraftig overhaling. - Quisling har 72 politi-